

METODOLOGIA
DE IMPLEMENTARE A STANDARDELOR DE CALIFICARE
DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL TEHNIC ȘI
SUPERIOR

PRELIMINARII

Schimbările rapide din societate și evoluția tehnologiilor moderne au generat dificultăți procesului de formare profesională de toate nivelurile. Piața muncii este tot mai flexibilă și necesită o receptivitate sporită a mediului educațional față de cerințele angajatorului în continuă modernizare. Aceste circumstanțe au etalat diferența de ritm a evoluției domeniilor de activitate profesională și a programelor de formare profesională. Piața muncii nu acceptă ceea ce oferă instituțiile de învățământ, ci impune cerințele sale mediului academic. În această situație, a apărut necesitatea reglementării procesului de formare profesională conform perspectivelor de integrare socioprofesională, asigurată prin implementarea Standardului de calificare.

Actuala metodologie vine să ghideze mediul educațional în procesul de transpunere a prevederilor standardului de calificare în repere conceptuale și condiții de realizare a formării profesionale. Prezenta metodologie este un document care realizează legătura dintre documentele reglatorii ale activității profesionale și cele ale formării profesionale. Prin urmare, are loc transformarea unui standard profesional în standard educațional.

Metodologia nu doar elucidează parcursul competențelor profesionale de la cerințele pieței muncii până la însușirea lor de către viitorul angajat, ci prezintă, într-o formă succintă, reperele conceptuale ale diverselor niveluri educaționale, particularitățile caracteristice ale varia niveluri de calificare și specificul funcționării diferitor tipuri de instituții de învățământ. O astfel de abordare, oferă managerilor instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice, dar și beneficiarilor serviciilor educaționale posibilitatea formării unei viziuni de ansamblu asupra sistemului de formare profesională din Republica Moldova.

Metodologia se adresează managerilor instituțiilor de învățământ din perspectiva elaborării unei strategii la nivel instituțional, care să asigure deschiderea și receptivitatea față de cerințele mediului profesional. Calitatea formării profesionale este în strictă corelație cu satisfacerea nevoilor pieței muncii.

Metodologia se adresează cadrelor didactice care sunt direct responsabile de calitatea formării profesionale. Punerea în aplicare a standardelor de calificare depinde de calitatea resurselor pedagogice și, în primul rând, de calitatea cadrelor didactice.

Metodologia se adresează angajatorului care nu trebuie să se limiteze doar la exprimarea nemulțumirii față de calitatea formării profesionale a angajatului, ci, în condițiile actuale ale funcționării pieței muncii, trebuie să devină partener activ al mediului academic.

Metodologia se adresează elevilor, studenților, formabililor, deoarece un beneficiar bine informat poate cere și contribui la asigurarea condițiilor unei formări profesionale de calitate.

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de implementare a Standardelor de calificare de către instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior (în continuare Metodologia), constituie documentul conceptual în baza căruia formarea profesională se realizează la necesitățile și cerințele pieței muncii.
2. Scopul Metodologiei constă în:
 - a) prezentarea reperelor conceptuale și a mecanismelor de transfer al Standardului de calificare în prevederi curriculare ale învățământului profesional tehnic și superior;
 - b) diminuarea aspectelor subiective ale elaborării planurilor de învățământ și curriculumului, precum realizarea unor programe irelevante sau puțin relevante pentru piața muncii, acordarea nejustificată a priorității unor tradiții de instruire într-un anumit domeniu, neacceptarea modificărilor de conținut (promovarea unor mesaje educaționale depășite de timp).
3. Prevederile Metodologiei valorifică atât aspectele metodologice ale funcționării pieței muncii, cât și reperele metodologice ale formării profesionale, în funcție de nivelul de calificare.
4. Elaborarea Metodologiei este subordonată unui sistem de principii:
 - Asigurarea unei relații funcționale dintre cerințele pieței muncii și prevederile programului de studii/ curriculumului;
 - Respectarea prevederilor cadrului normativ al pieței muncii și al învățământului profesional tehnic și superior, prin punerea în aplicare a standardului de calificare;
 - Prezentarea algoritmică și explicită a procesului de transpunere a prevederilor standardelor ce reglementează activitatea profesională în standarde ce reglementează formarea profesională (standardelor ocupaționale/standardelor de competență/standarde de calificare);
 - Oferirea unui suport informațional atât actorilor interesați de buna funcționare a pieței muncii (comitete sectoriale pentru formare profesională, angajatori etc.), cât și actorilor interesați de un învățământ profesional de calitate.
5. Metodologia scoate în evidență importanța relației funcționale dintre cerințele pieței muncii și formarea profesională, oferă posibilitatea coordonării eforturilor diversilor actori implicați de a contribui la modernizarea permanentă a formării profesionale la cerințele mereu în schimbare ale pieței muncii. Utilitatea Metodologiei pentru diverși beneficiari este prezentată în Anexa 1.

II. REPERE CONCEPTUALE ALE IMPLEMENTĂRII STANDARDULUI DE CALIFICARE DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

6. Standardul de calificare constituie documentul normativ, care reglementează obținerea calificării profesionale și stă la baza conceptualizării programelor de studii/programelor de formare profesională, realizarea acestora și atribuirea calificării profesionale.
7. Standardul de calificare determină cerințele-standard pentru admiterea la studii, organizarea și realizarea procesului de formare profesională, precum și elaborarea criteriilor de evaluare a rezultatelor învățării.

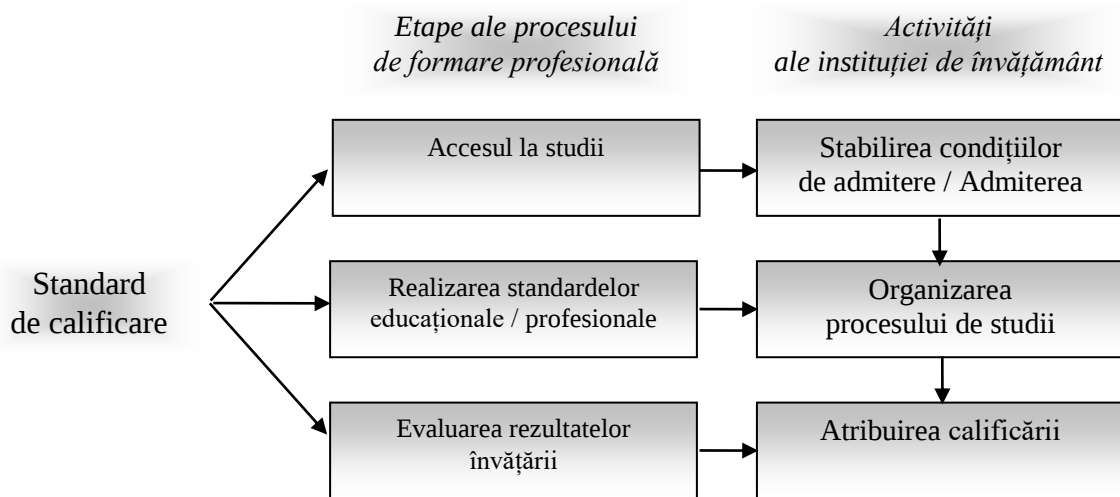

Fig.1. Corelarea etapelor procesului de formare profesională cu prevederile standardului de calificare

- Implementarea standardului de calificare, prin transpunerea prevederilor acestuia în dimensiuni ale programelor de formare profesională, se realizează prin cunoașterea reperelor conceptual-metodologice ale învățământului profesional de toate nivelurile expuse în:
 - Legi;
 - Documente de politici (Strategii);
 - Regulamente-cadru;
 - Regulamente normativ-reglatorii;
 - Lucrări metodologice (Metodologii, Ghiduri metodologice, Indicații metodice).
8. Documentele de politici în domeniul educației, Strategia Educația 2030, stipulează prioritățile, în temeiul perspectivelor de dezvoltare strategică, care trebuie luate în considerare atunci când formulăm rezultatele învățării în învățământul profesional de divers nivel de complexitate.

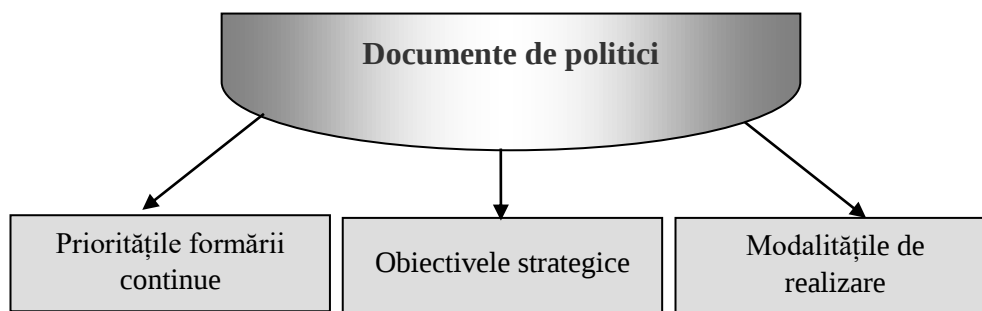

Fig. 2. Prevederile documentelor de politici educaționale

9. Concepția educației și formării profesionale, reflectată prin structura sistemului învățământului profesional și a particularităților de realizare a acestuia la diferit nivel, este stipulată în Codul Educației (fig. 3).

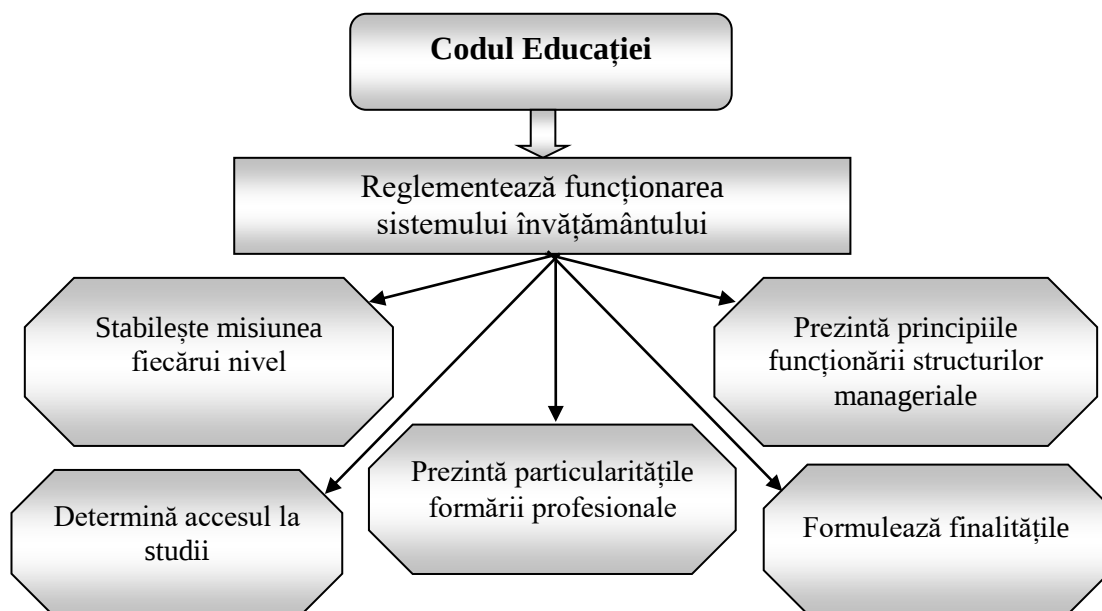

Fig. 3. Prevederile Codului Educației

10. Documentele normativ-reglatorii (Plan-cadru, Regulamente, Metodologii, Ghiduri etc.) pentru fiecare nivel de formare profesională, plasate pe pagina web oficială a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (<https://mecc.gov.md>), reglementează aspectele definitorii:
 - componentele procesului de formare profesională (componenta temporală, componenta formativă, componenta evaluare etc.);
 - mecanismele de intrare, ieșire și revenire în sistemul educațional/de formare profesională;
 - mecanismele de monitorizare a procesului de formare profesională;
 - condițiile de promovare;
 - condițiile de evaluare a rezultatelor învățării și de atribuire a calificării.
11. Lucrările metodologice, precum *Cadrul de Referință al Curriculumului Universitar* și *Cadrul de Referință al Curriculumului pentru Învățământul Profesional Tehnic*, reprezintă un ansamblu de concepte modale, principii și norme care fundamentează științific și metodologic proiectarea, realizarea și evaluarea curriculumului.
12. Cadrul de referință sugerează modul generic de interacțiune dintre sistemul curriculumului și celelalte componente ale sistemului și procesului de învățământ: instruire/ învățare, evaluare, management educațional, formarea cadrelor didactice
13. Procesul de implementare a standardului de calificare este diferit în dependență de nivelul de calificare CNCRM (formare profesională), de tipul instituției și particularitățile funcționării acesteia și depinde de specificul formării profesionale în corespundere cu nivelul de calificare (Anexa 2, Anexa 3).

III. MODALITATEA DE IMPLEMENTARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL TEHNIC ȘI SUPERIOR

14. Implementarea standardului de calificare se subordonează atât unor principii generale de funcționare a învățământului profesional, cât și unor particularități specifice diverselor niveluri educaționale (ISCED) și de calificare (CNCRM).
15. Implementarea standardului de calificare de către instituțiile de învățământ parcurge câteva etape (fig. 4).

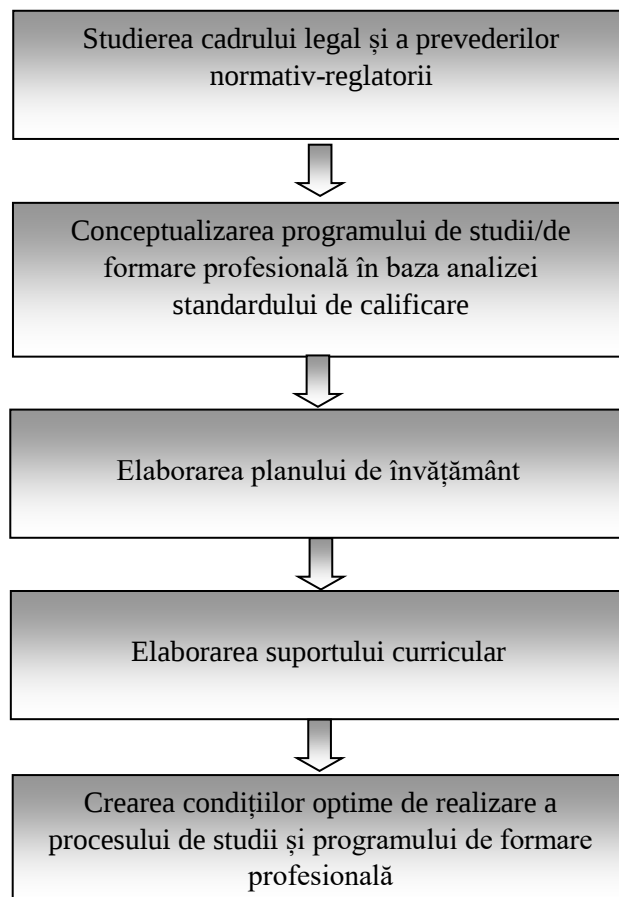

Fig.4. Etapele implementării standardului de calificare

ETAPA I. Studiarea cadrului legal și a prevederilor normativ-conceptuale

16. Procesul educațional de divers nivel este organizat în conformitate cu documentele de politici și cele normativ-reglatorii, care determină direcțiile strategice de dezvoltare a învățământului profesional, în conformitate cu interesele statului și perspectivele de dezvoltare a economiei naționale.
17. Documentele de politici determină direcțiile de realizare a procesului educațional, conform tendințelor globale și priorităților țării.
18. Cunoașterea prevederilor de politici educaționale este necesară pentru:
 - promovarea priorităților de dezvoltare a economiei naționale și societății;
 - identificarea problemelor existente în domeniu, a factorilor ce le determină și identificarea posibilităților de implicare a cadrelor didactice și manageriale pentru diminuarea situației create;
 - identificarea rolului cadrelor didactice și manageriale în realizarea obiectivelor strategice și a modalităților de intervenție constructivă;
19. Documentele normativ-reglatorii sunt repere normative, care reglementează diverse aspecte ale formării profesionale. În baza suportului normativ stipulat, sunt puse în aplicare prevederile legislative și de politici în domeniul formării profesionale.
20. Documentele normativ-reglatorii au caracter operațional și indică concret ce urmează să întreprindă managerul, cadrul didactic, elevul/studentul la fiecare etapă a procesului de formare profesională.

21. Parametrii conceptuali de realizare a procesului de formare profesională este stabilit de Planul-cadru elaborat și aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.
22. Funcțiile principale ale Planului-cadru:
 - structurarea procesului de formare profesională inițială și reglarea raporturilor dintre componentele sale;
 - reflectarea cerințelor de bază pentru elaborarea planurilor de învățământ în diferite domenii de formare profesională;
 - reflectarea cerințelor de bază în vederea elaborării curricula pentru diverse meserii sau specialități/programe de studii/formare profesională.
23. Planul-cadru este elaborat pentru a asigura calitatea formării profesionale de divers nivel, a perfecționării managementului educațional și modernizării învățământului din perspectiva corespunderii cu prevederile de politici educaționale.
24. Nivelul de autonomie a instituțiilor privind adaptarea prevederilor Planului-cadru la prevederile planurilor de studii/formare profesională a programului/specialității/ meseriei crește progresiv în funcție de nivelul educațional.
25. Regulamentele-cadru reglementează procesul educațional în diversitatea aspectelor sale: stagii de practică, credite de studii, evaluare și atribuire de calificări etc.
26. Managerii instituțiilor de învățământ și cadrele didactice vor aplica prevederile Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova pentru a preveni:
 - abordările fragmentare în formarea profesională;
 - repetările inutile de conținuturi la diverse niveluri de calificare;
 - conținuturile irelevante, ca esență și abordare, nivelului de calificare.

ETAPA 2 Conceptualizarea programului de studii în baza analizei standardului de calificare

27. Analiza standardului de calificare oferă autorilor programelor de studii profesionale un sistem de competențe precum și finalități / rezultate ale învățării cerute de către piața muncii.
28. Programul de studii/programul de formare profesională este conceptualizat în corespundere cu cerințele actuale și evoluția pieței muncii. Este inadmisibilă menținerea în instituțiile de învățământ a unor programe de formare profesională depășite de timp, în baza unor considerente subiective, care demotivează tinerii și duc la risipa nejustificată a banilor publici.

ETAPA 3 Elaborarea planului de învățământ

29. Planul de învățământ este documentul normativ care reflectă concepția formării profesionale, expusă în *Preambul* sau *Nota explicativă/informativă*.
30. Planul de învățământ realizează conexiunea dintre: a) sistemul de competențe/rezultatele învățării, b) unitățile de conținut, c) modalitățile de realizare a strategiei didactice (activități teoretice, activități practice etc.).
31. Planul de învățământ are componenta temporală, formativă și de evaluare, acestea asigurând realizarea procesului didactic.
32. Prin *Planul de învățământ* răspundem la următoarele întrebări:
 - Ce rezultate ale învățării atingem prin parcurgerea programului de formare profesională?
 - Ce cunoștințe/aptitudini/competențe formăm?
 - Prin ce conținut atingem rezultatele învățării? - Prin ce module/discipline de studii?

- Cum realizăm formarea profesional?
 - Care sunt formele și metodele?
 - Cum știm că am atins rezultatele învățării?
 - Ce și Cum evaluăm?
33. Planul de învățământ are un rol determinant în implementarea standardului de calificare de către instituțiile de învățământ, deoarece în acest document sunt incluse modulele/disciplinele și sunt stipulate formele de organizare a activității didactice (activități teoretice, activități practice, stagii, lucru individual, care duc spre rezultatele învățării stipulate în standardul de calificare.
 34. Implicarea instituțiilor de învățământ profesional, a cadrelor manageriale și didactice în conceptualizarea programelor de studii și în elaborarea planului de învățământ depinde de nivelul educațional/de calificare, de gradul de autonomie și responsabilitate.
 35. Calitatea planului de învățământ depinde de capacitatea /potențialul entităților academice și ponderea unităților de conținut (discipline sau module) de a contribui la obținerea rezultatelor învățării stipulate în standardul de calificare.
 36. Standardul de calificare ne recomandă modulele/disciplinele academice. Totalitatea unităților de conținut și obligativitatea transunerii acestora de către instituțiile de învățământ în planurile de studii depind de nivelul de calificare (fig.5).

<i>Autonomie</i>				
3 CNC	4-5 CNC	6 CNC	7 CNC	8 CNC
<i>Obligativitate</i>				

Fig. 5. Gradul de autonomie al instituțiilor în includerea modulelor/disciplinelor din planul de învățământ

37. Pe măsura creșterii nivelului educațional se conturează următoarele întrebări:
 - a) Ce conținuturi selectăm și ce discipline includem în planul de învățământ?
 - b) Care este complexitatea conținuturilor selectate și prin câte discipline vor fi studiate?
 - c) Cum eșalonăm conținuturile pe orizontală (pe semestru) și pe verticală (pe ani de studii)?
 - d) Cum asigurăm realizarea principiilor de bază ale selectării și eșalonării conținuturilor:
 - principiul caracterului științific, veridicității și actualității informației;
 - principiului creșterii eșalonate a complexității;
 - principiul continuității și consecutivității;
 - principiul corelării rezonabile dintre teorie și practică?
38. Conținuturile vor fi selectate în baza unor *criterii obiective* ale procesului didactic:
 - rezultate ale învățării și competențe stipulate în standardul de calificare;
 - principii de selectare și eșalonare a conținuturilor.
39. Vor fi evitate *criteriile subiective* de selectare a conținuturilor:
 - tradițiile de instruire în domeniu (așa s-a predat dintotdeauna);
 - accesibilitatea informației pentru profesor (am la îndemână un manual);
 - necesitatea asigurării profesorului cu ore/discipline.
40. Selectarea unităților de conținut, relevante pentru obținerea rezultatelor învățării, se va face conform matricei logice prezentată în Anexa 4.

41. Contribuția eficientă a unităților de conținut la obținerea rezultatelor învățării depinde de modalitatea de transmitere a mesajului educațional (predarea conținuturilor) și modalitatea de recepționare și însușire a conținutului.
42. Pentru nivele mai joase de calificare, preponderentă este învățarea prin exercițiu, din aceste considerente, aspectul practic al instruirii este mai accentuat decât aspectul teoretic.
43. Pentru nivele mai înalte de calificare, este mai eficientă învățarea reflexivă, motivată de necesitatea obținerii unor rezultate ale învățării cu un nivel înalt de transfer. Din aceste considerente se pune accent pe activitatea individuală de studiu/cercetare.
44. Particularitățile formării profesionale, determinate de nivelul de calificare, vor configura conținutul planului de învățământ, atât în ceea ce privește numărul disciplinelor/modulelor cu aspect prioritar teoretic sau practic, cât și din perspectiva modalităților de realizare a acestor module/discipline (cursuri/lecții teoretice, seminare, lecții practice, activități de laborator sau în ateliere).

ETAPA 4. Elaborarea curriculumului/ curricula

45. Suportul curricular reflectă concepția procesului didactic, realizată în cadrul unei discipline/modul /module de instruire. Unul dintre documentele de bază ale suportului curricular este curriculumul, care, în funcție de nivelul formării profesionale, are configurație diferită.
46. Implicarea instituției de învățământ și a cadrelor didactice în procesul de elaborare a curriculumului este diferită, în dependență de nivelul de educație pe care îl realizează: cu cât este mai jos nivelul de educație, cu atât mai puțin implicată este instituția de învățământ și cadrele didactice în elaborarea curriculumului, cu cât este mai înalt nivelul de educație, cu atât este mai mare implicarea instituției de învățământ și a cadrelor didactice.
47. În instruirea modulară (specifică nivelului 3 CNCRM), un modul formează o anumită competență profesională.
48. În instruirea axată pe discipline, o disciplină de studii poate contribui la obținerea unor rezultate ale învățării, care conduc, în diversă măsură, la formarea unei singure sau a două-trei competențe.
49. Titularii de curs, responsabili de elaborarea curriculumului disciplinei, vor identifica disciplinele conexe care contribuie la formarea aceleiași, acelorași competențe, pentru a eficientiza selectarea și predarea conținuturilor și a preveni repetările inutile.
50. Nu se admite elaborarea curriculumului la disciplină în baza unor resurse de conținut accesibile (în special manuale).
51. Conținutul unei discipline trebuie să ofere suport pentru obținerea rezultatelor învățării preconizate în standardul de calificare profesională, dar nu trebuie să fie structurat în baza cuprinsului unui manual.
52. Conceptualizarea suportului curricular la disciplinele de studii va ține cont de cerințele față de nivelul de calificare. Complexitatea rezultatelor învățării în corespundere cu nivelul de calificare este prezentată în Anexa 5.
53. În procesul de elaborare a curriculumului la disciplină, titularul de curs pentru nivelurile 6-7 CNCRM va parcurge câteva etape:
 - a) va analiza standardul curricular și concepția programului de pregătire profesională, expusă în Nota explicativă;

- b) va analiza planul de învățământ, pentru a-și forma o viziune de ansamblu despre traseul de formare profesională a studentului;
- c) va selecta competențele profesionale/ rezultatele învățării la formarea cărora va contribui prin disciplina de studii;
- d) va racorda rezultatele învățării cu unitățile de conținut /probleme/teme de studiat;
- e) va deduce din fiecare finalitate/rezultate ale învățării obiectivele concrete, racordate la anumite achiziții, exprimate în cunoștințe și abilități.

ETAPA 5. Crearea condițiilor optime de realizare a procesului de studii

- 54. Instituțiile de învățământ profesional de toate nivelurile au funcția de a realiza procesul de formare profesională la un nivel de calitate care asigură prevederile standardului de calificare profesională.
- 55. Calitatea studiilor este asigurată de către un sistem intern de management al calității din instituțiile responsabile de realizarea prevederilor conceptuale în domeniul formării profesionale.
- 56. Calitatea implementării standardului de calificare de către instituțiile de învățământ depinde de:
a) calitatea resurselor (umane, materiale, logistice, curriculare); b) calitatea procesului (orarul, activitățile, strategiile de predare-învățare-evaluare, motivare a elevului/studentului).
- 57. La nivel de proces, atingerea prevederilor curriculare, deduse din standardul de calificare, trebuie să fie asigurată de către cadrele didactice care elaborează și aplică strategia didactică în parteneriat cu elevul/studentul.
- 58. Este necesar de a evita utilizarea în formarea profesională de un anumit nivel a surselor de conținut destinate unui alt nivel de calificare profesională.

Secțiunea 3.1. Implementarea standardului de calificare

în învățământul profesional tehnic secundar

- 59. Implementarea standardului de calificare în învățământul profesional tehnic secundar (nivelul 3 CNCRM) are un caracter centralizat, grație / datorat nivelului restrâns al autonomiei didactice a acestui tip de instituție.
- 60. Structurile și actorii responsabili de implementarea Standardului de calificare pentru nivelul 3 CNCRM pot fi urmărite în fig. 6.

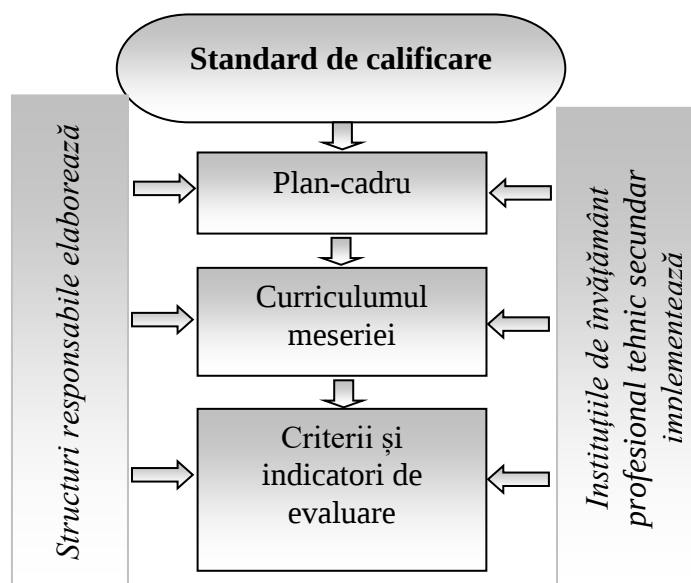

Fig.6. Structuri și actori responsabili de implementarea Standardului de calificare pentru nivelul 3 CNCRM

61. Curriculumul în învățământul profesional tehnic include: a) planul-cadru de învățământ și planurile de învățământ pe meserii și specialități; b) curricula pe module/discipline; c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula.
62. Programul de formare profesională este, de fapt, un curriculum al meseriei, elaborat centralizat de către structurile responsabile ale MECC sau sub stricta lor îndrumare și/sau în colaborare cu Ministerele de resort.
63. Curriculumul meseriei este documentul unic care determină componenta temporală, componenta formativă (aspect teoretic și practic), precum și rezultatele învățării procesului de formare profesională, conținutul acestuia și criteriile de evaluare.
64. Curriculumul meseriei contribuie la formarea competențelor profesionale generale și competențelor profesionale specifice.
65. Abordarea modulară în formarea profesională, necesită un transfer al competențelor profesionale și al rezultatelor învățării în module ale curriculumului meseriei (fig. 7).
66. În funcție de specificul formării profesionale, în unele curricula sunt module care formează distinct fie competențe profesionale generale, fie competențe generale specifice (fig. 7a). Alte curricula formează competențele generale, implicit prin formarea competențelor specifice (vide fig. 7b).

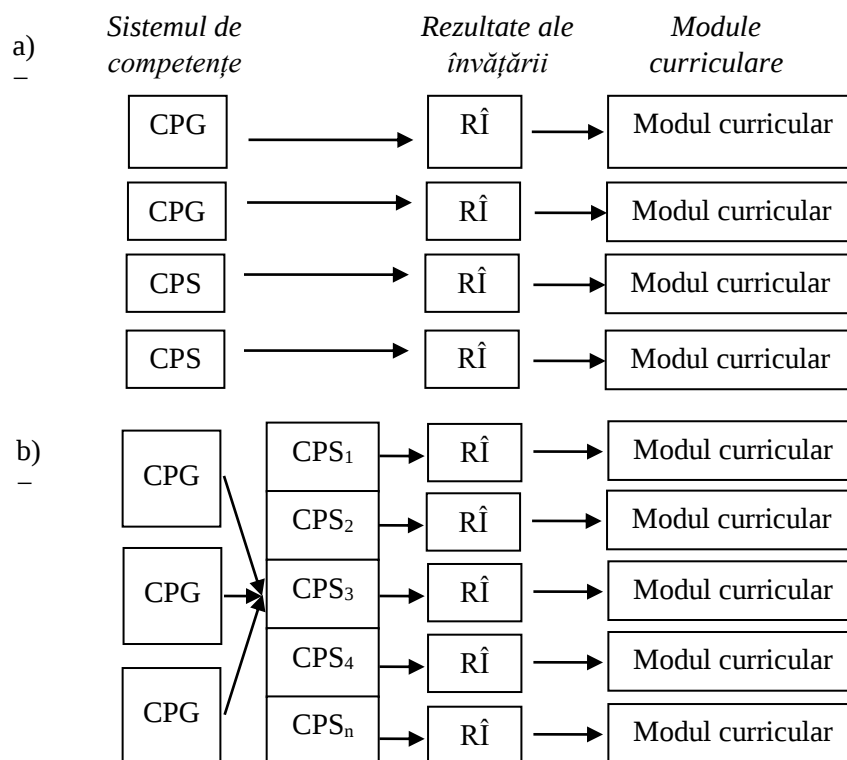

Fig.7. Modalități de implementare a rezultatelor învățării în procesul de formare profesională, în baza instruirii modulare

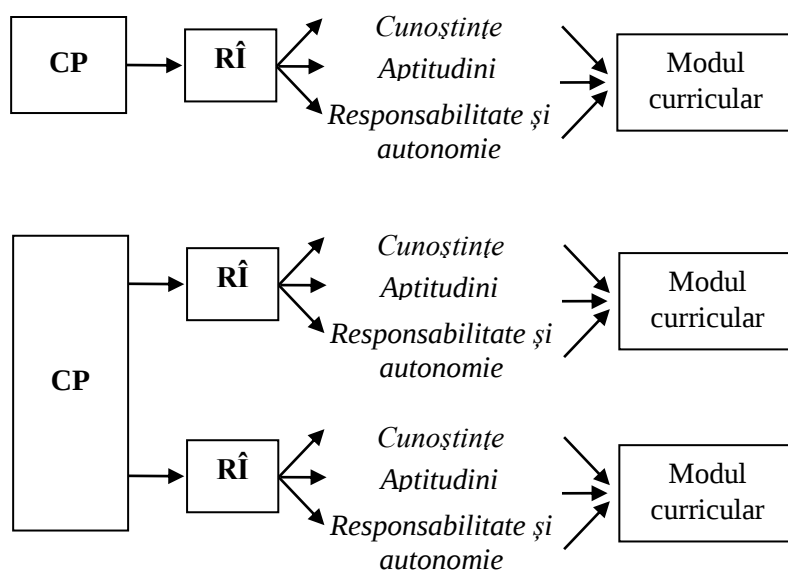

Fig. 8. Transpunerea rezultatelor învățării în module curriculare

67. Prevederile metodologice privind elaborarea curriculumului meseriei sunt destinate, prioritar, grupurilor de lucru/de experți care elaborează curriculumul. Cadrele manageriale din învățământul profesional-tehnic secundar urmează să cunoască prevederile prezentei metodologii, pentru a putea utiliza corect curriculumul.
68. Pentru nivelul 3 CNCRM este elaborat curriculumul meseriei, unic și obligatoriu de implementat de către toate instituțiile de învățământ care realizează programul respectiv de studii. Conceptualizarea curriculumului meseriei, care conține și planul de învățământ pentru nivelul 3 CNCRM, este prezentată în Anexa 6.

Secțiunea 2. Implementarea standardului de calificare în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar

69. Implementarea standardului de calificare în învățământul profesional tehnic postsecundar (nivelul 4 CNCRM) și în învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar (nivelul 5 CNCRM), se produce în condițiile unei autonomii limitate și se subordonează reperelor conceptuale ale formării profesionale în baza studierii disciplinelor de învățământ (fig.9).

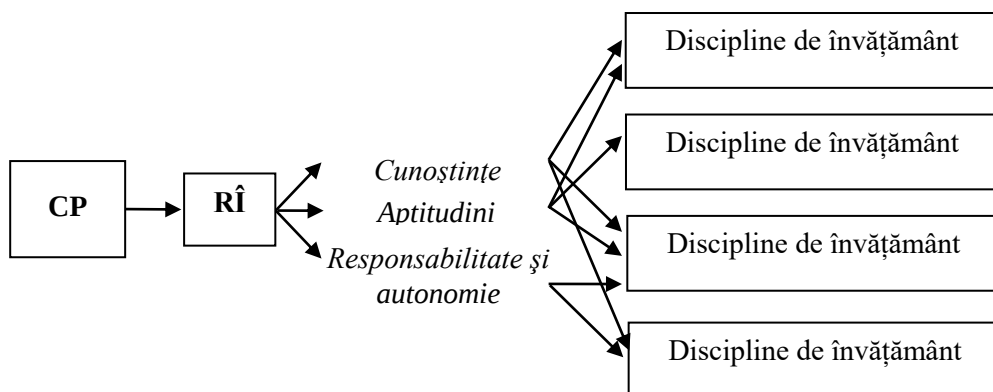

Fig. 9. Implementarea rezultatelor învățării în procesul de formare profesională în baza disciplinelor de învățământ

70. Autorii de program și autorii planului de învățământ stabilesc /determină numărul de discipline pentru program în corelație cu componenta formativă și temporală, ținând cont de echilibrarea efortului solicitat studentului pe parcursul semestrului, anului de studii, de îmbinarea activităților de instruire teoretică cu activități practice (seminare, laboratoare) și stagiile de practică. Proportionalitatea tipurilor de discipline: fundamentale, de specialitate, obligatorii, opționale etc. este stabilită de către prevederile Planului-cadru.
71. Pentru acest nivel al învățământului profesional, structurile responsabile elaborează planul de învățământ al specialității; grupurile de experți, care implică reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, consultanți în problematica curriculară, elaborează curricula disciplinelor de specialitate; cadrele didactice din instituție, elaborează curricula disciplinelor opționale (fig. 10).

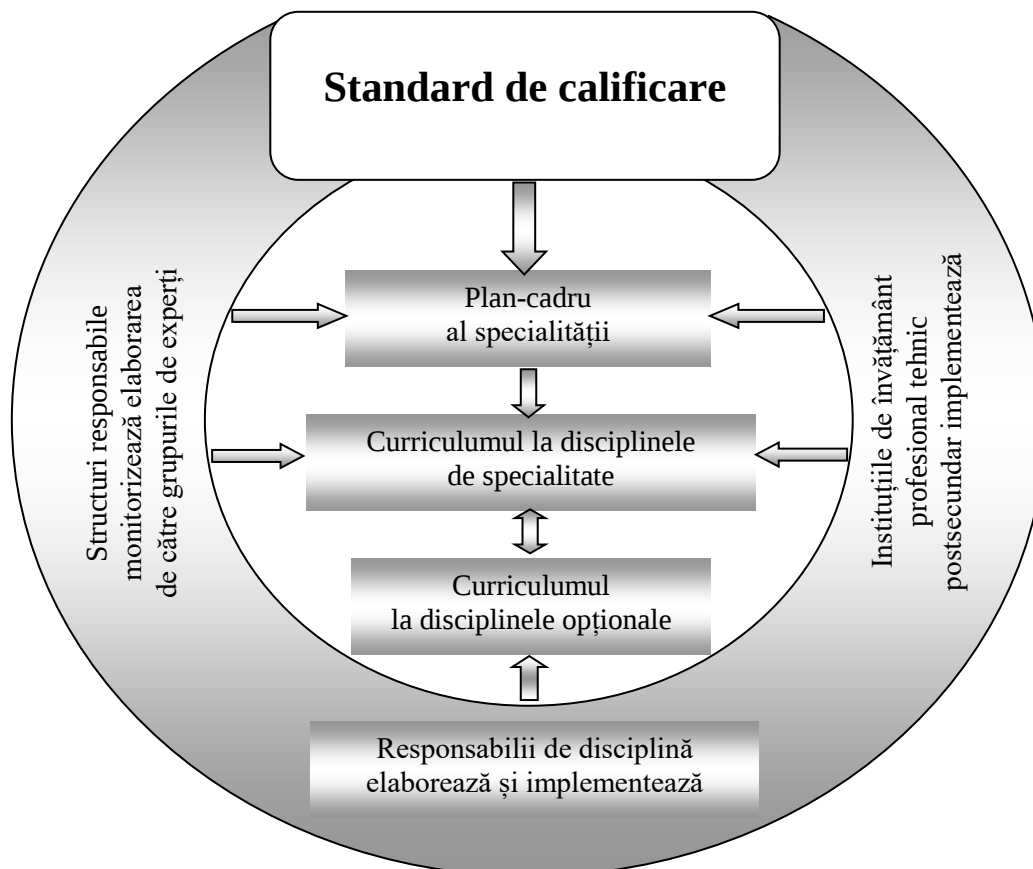

Fig.10. Structuri și actori responsabili de implementarea Standardului de calificare de nivel 4-5 CNCRM

72. Conceptualizarea programului de formare profesională și a planului de învățământ pentru nivelul 4-5 CNCRM este prezentat în Anexa 7.
73. Pentru nivelul 4-5 CNCRM, curricula la disciplinele obligatorii de specialitate sunt elaborate de către un grup de experți și sunt obligatorii pentru toate instituțiile care realizează formarea profesională în specialitate. Curricula disciplinelor opționale sunt elaborate de către cadrele didactice din instituție.

Secțiunea 3. Implementarea standardului de calificare în învățământul superior

74. În instituțiile de învățământ superior standardul de calificare se implementează în condițiile autonomiei academice și științifice.
75. Pentru acest nivel al formării profesionale (6 - 7 CNCRM), fiecare instituție de învățământ superior elaborează planul de învățământ, ținând cont de prevederile standardului de calificare, iar fiecare titular de disciplină elaborează curriculumul la disciplină, asigurând continuitatea prevederilor standardului de calificare și a reperelor conceptuale ale planului de învățământ (fig. 11).

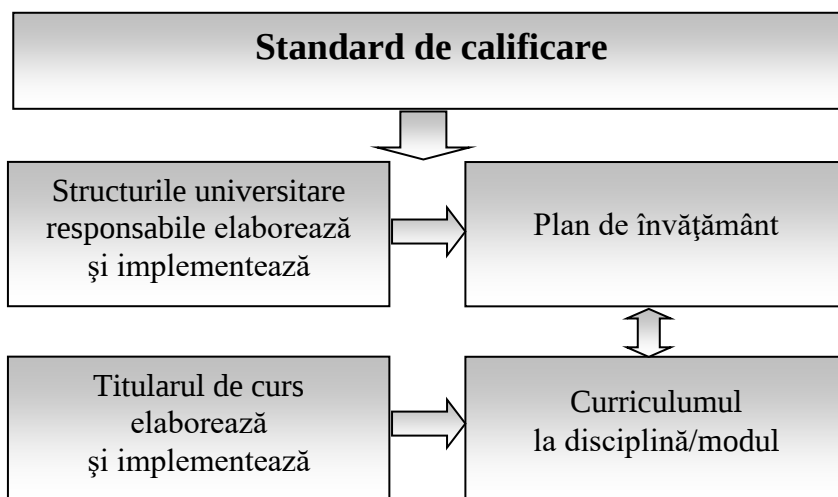

Fig.11. Implementarea standardului de calificare în instituțiile de învățământ superior (nivel 6-7 CNCRM)

76. Conceptualizarea programului de studii și a planului de învățământ pentru nivelul 6-7-8 CNCRM sunt prezentate corespunzător în Anexa 8, Anexa 9, Anexa 10.
77. Obținerea unor rezultate ale învățării de către studenți și formarea competențelor profesionale, (nivel 6 - 8 CNCRM) va fi subordonată creșterii ierarhice a complexității achizițiilor. În acest sens, este necesară prezentarea și discutarea suportului curricular de către întreaga echipă implicată în realizarea programului, pentru a coordona complexitatea și consecutivitatea conținutului pe orizontală și verticală (pe semestre și ani de studii).
78. Sinopsis-ul privind modalitatea de implementare a standardului de calificare profesională este prezentat în Anexa 11.

UTILITATEA METODOLOGIEI

Grupul de beneficiari	Direcții de utilizare a Metodologiei
Autorii de program pentru învățământul profesional tehnic (responsabili din cadrul structurilor din ministerele de resort)	– Elaborarea Planului-cadru pentru învățământul profesional tehnic secundar, învățământul profesional tehnic postsecundar și învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar; – Elaborarea curriculumului pentru meserie/profesie/specialitate; – Elaborarea planului de învățământ pentru meserie/profesie/specialitate.
Autorii de program pentru învățământul superior (decani, șefi de departament, responsabili de program)	– Elaborarea Planului de învățământ, cu indicarea în Nota explicativă a obiectivelor și rezultatelor învățării programului de studii/programului de formare profesională.
Responsabilii de asigurarea calității în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior	– Oferirea reperelor conceptuale în baza cărora va fi evaluată relevanța și calitatea formării profesionale.
Cadre didactice din învățământul profesional tehnic secundar	– Realizarea prevederilor curriculumului meseriei, printr-un proces didactic orientat spre obținerea unor rezultate ale învățării, care corespund cerințelor pieței muncii.
Cadrele didactice din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar	– Realizarea prevederilor curriculumului specialității, printr-un proces didactic orientat spre obținerea unor rezultate ale învățării, conform cerințelor pieței muncii. – Elaborarea curriculumului la discipline/module opționale
Cadrele didactice din învățământul superior	– Elaborarea curriculumului la discipline/module de formare profesională în baza prevederilor standardului de calificare.
Angajatorii	– Oferirea suportului informațional, privind formarea profesională în corespundere cu cerințele pieței muncii – Crearea condițiilor favorabile de implicare și oferire de propuneri pentru îmbunătățirea programelor de studii/formare profesională.
Comitetele sectoriale pentru formare profesională (pentru învățământul profesional tehnic)	– Oferirea suportului metodologic în dezvoltarea și modernizarea continuă a standardelor ocupaționale

PARTICULARITĂȚI ALE FUNCȚIONĂRII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL – TEHNIC

Conform concepției de funcționare a sistemului educațional din Republica Moldova, învățământul profesional-tehnic, asigură formarea calificărilor profesionale de nivel 3,4,5 CNCRM.

Nivelul 3 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică secundară:

Nr. crt.	Tipul de programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Instruirea în meserii conexe, durata studiilor 3 ani</i>	Formarea profesională se realizează prin instruirea în domeniul a două meserii ce au afinități la nivel de rezultate ale învățării, iar perspectiva activității profesionale asigură contextul transferului competențelor și complementaritatea funcțională a acestora. Instruirea de cultură generală asigură dezvoltarea competențelor-cheie, dar pune accent pe formarea acelor competențe care constituie baza competențelor profesionale. Absolventul are următoarele opțiuni pentru continuarea traseului de formare profesională/educațional: a) continuarea studiilor la următorul nivel al învățământului profesional tehnic postsecundar la specialități conexe meseriei inițiale; b) realizarea programului de studii liceale și urmarea studiilor într-o instituție de învățământ superior.
2.	<i>Instruirea într-o meserie, durata studiilor 2 ani</i>	Formarea profesională se realizează prin instruirea într-o meserie. Conținutul procesului de învățământ se constituie din componentele: instruire generală și instruire profesională. Instruirea de cultură generală contribuie la formarea competențelor-cheie care constituie baza teoretică pentru formarea competențelor profesionale. Unitățile de conținut și ponderea acestora în planul de învățământ sunt determinate de impactul/rolul lor asupra formării culturii și competențelor profesionale. Nivelul pregătirii profesionale îi asigură absolventului recunoașterea calificării de nivelul 3, ceea ce îi permite inserția pe piața muncii. În cazurile în care absolventul deține certificatul de studii gimnaziale, el are următoarele opțiuni pentru continuarea traseului de formare profesională/educațională: a) continuarea studiilor la următorul nivel al învățământului profesional tehnic postsecundar, la specialități conexe meseriei inițiale; b) realizarea programului de studii liceale și urmarea studiilor într-o instituție de învățământ superior.
3.	<i>Învățământul profesional dual</i>	Acest program este conceptualizat prin prisma îmbinării aspectului teoretic și practic în formarea profesională în condiții cât mai apropiate de contextul real al activității profesionale. Actorii implicați în formarea profesională sunt deopotrivă: instituția de învățământ, întreprinderea formatoare și elevul. Formarea profesională prin sistem dual se organizează, de regulă,

		în domeniul unor meserii realizarea cărora se bazează pe tehnologii moderne, în continuă evoluție, când întreprinderea poate oferi un context mai adecvat (mai cu seamă sub aspectul instruirii practice) formării profesionale.
--	--	--

Nivelul 4 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică postsecundară:

Nr. crt.	Tipul de programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Program integrat de studii profesional tehnice postsecundar</i>	Programul integrat de studii presupune integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate, orientat spre consolidarea competențelor-cheie și formarea competențelor profesionale într-o anumită profesie. Traseul academic se constituie din unități de curs de cultură generală și unități de curs de specialitate. Integrarea acestora are drept scop valorificarea caracterului integrator al sistemului de competențe: competențele-cheie și cele profesionale (generale și specifice). Atât prin unitățile de curs de cultură generală, cât și prin unitățile de curs de specialitate, programul urmărește crearea spiritului de autonomie și independență în luarea deciziilor, precum și caracteristică specifică a deținătorilor calificării profesionale de nivel 4 CNCRM. Componenta învățământ general prevede parcurgerea integrală a programului studiilor liceale. În cadrul acestor programe sunt utilizate următoarele modalități de instruire: activități didactice teoretice; laboratoare/ activități practice, stagii în instituțiile de profil. Nivelul pregătirii profesionale asigură recunoașterea calificării de nivel 4 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului inserția pe piața muncii sau continuarea studiilor la nivelul următor de învățământ.
2.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare în baza studiilor secundare generale</i>	Acest program este conceptualizat din perspectiva formării competențelor profesionale în baza culturii generale și a competențelor-cheie deținute de către absolvenții școlii medii de cultură generală sau ai liceului. Programul conține componenta de specialitate și unități de curs orientate spre formarea competențelor ce facilitează integrarea profesională. Programul oferă oportunități de formare profesională prin învățământ de zi și cu frecvență redusă și demonstrează deschiderea sistemului educațional al Republicii Moldova spre oferirea unei game largi de servicii educaționale, ca răspuns la diversitatea cererii de educație și formare profesională. Acest program încurajează venirea dinspre piața muncii și proiectarea carierei pe parcursul întregii vieți. Traseul academic al acestui program se constituie din unități de curs orientate spre formarea competențelor profesionale. Se valorifică cultura generală a beneficiarilor și/ sau experiența socială și de muncă a acestora. Modalitățile de formare profesională sunt: activități de instruire teoretică, activități de instruire practică și stagii în instituțiile de profil sau valorificarea

		activității de muncă în cazul în care beneficiarul programului este angajat în domeniu. Nivelul pregătirii profesionale asigură recunoașterea calificării de nivel 4 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului inserția pe piața muncii sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ.
3.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare în baza calificării profesionale de nivel 3.</i>	Programul de formare profesională se conceptualizează ținând cont de pregătirea profesională anterioară. Este importantă stabilirea conexiunii funcționale dintre calificarea anterioară și formarea profesională ce pretinde nivelul de calificare 4 CNCRM. Se pune accent pe componenta de specialitate, dar se include în program și componenta de cultură generală, și anume, acele unități de curs care facilitează formarea competențelor profesionale. Acest program încurajează venirea dinspre piața muncii și proiectarea carierei pe parcursul întregii vieți. Traseul academic se constituie din unități de curs de cultură generală și unități de curs prin care se formează competențele profesionale. Modalitățile de formare profesională se constituie din activități de instruire teoretică, activități de instruire practică, stagii la întreprinderile de profil. Nivelul pregătirii profesionale asigură recunoașterea calificării de nivel 4 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului inserția pe piața muncii sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ. Achizițiile obținute prin programe de formare profesională de nivel 4 CNCRM, se cuantifică în credite de studii, fapt care facilitează continuarea studiilor la nivelul următor și formarea profesională continuă.

Nivelul 5 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară:

Nr. crt.	Tipul de programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Program integrat de studii profesional tehnice postsecundare nonterțiare</i>	Programul integrat de studii presupune integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate, orientat spre consolidarea competențelor-cheie și formarea competențelor profesionale într-o anumită profesie. Traseul academic se constituie din unități de curs de cultură generală și unități de curs de specialitate. Integrarea acestora are drept scop valorificarea caracterului integrator al sistemului de competențe: competențele-cheie și cele profesionale (generale și specifice). Atât prin unitățile de curs de cultură generală, cât și prin unitățile de curs de specialitate, programul urmărește crearea spiritului de autonomie și independență în luarea deciziilor, drept caracteristică specifică a deținătorilor calificării profesionale de nivel 5 CNCRM.
2.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare nonterțiare în baza</i>	Acest program este conceptualizat pentru a satisface cerințele pieței muncii în poziții profesionale care necesită, pe de o parte, competențe mai complexe decât nivelul de calificare de nivel 4 CNCRM, iar pe de altă parte, nu solicită studii superioare.

<i>studiilor liceale și secundare generale</i>	Beneficiarii acestui program vor fi specialiștii solicitați pe segmentele pieței muncii, care trebuie să demonstreze autonomie în luarea deciziilor, capacitate de rezolvare a sarcinilor fără îndrumarea directă a specialistului ce deține o calificare de nivel superior, capacitate de a rezolva sarcinile de serviciu în complexitatea lor. Traseul academic se constituie din unități de curs care formează competențele profesionale, inclusiv a celor ce permit managementul procesului de producție și managementul unei echipe la locul de muncă. Modalitățile de formare profesională se constituie din activități de instruire teoretică, activități de instruire practică, stagii la întreprinderile de profil. Nivelul pregătirii profesionale asigură recunoașterea calificării de nivel 5 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului inserția pe piața muncii sau urmarea studiilor în învățământul superior în diverse domenii de formare profesională. Achizițiile obținute prin programe de formare profesională de nivel 5 CNCRM se cuantifică în credite de studii, fapt care facilitează continuarea studiilor la nivelul următor și formarea profesională continuă.
---	--

Anexa 3

PARTICULARITĂȚI ALE FUNCȚIONĂRII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

Nivelul CNCRM	Tipul programului de studii	Durata programului	Caracteristica programului
Nivelul 6 CNCRM	Program de studii superioare de licență, ciclul I	180 sau 240 ECTS 3 sau 4 ani de studii.	<i>Programele de studii superioare de licență</i> au scopul de a satisface cerințele pieței muncii în specialiști de înaltă calificare, care demonstrează la locul de muncă responsabilitate decizională și autonomie în realizarea sarcinilor de serviciu. Programele de licență sunt conceptualizate din perspectiva asigurării unui domeniu de activitate profesională divers și dezvoltării competențelor-cheie. Din aceste considerente, programele de licență conțin discipline de specialitate, dar și discipline care contribuie la formarea competenței digitale și a competenței de comunicare și interrelaționare. Există domenii de activitate profesională cu mai mare diversitate a activităților profesionale și domenii de activitate profesională cu activități profesionale mai omogene. De exemplu: programul de formare profesională <i>Finanțe</i> asigură formarea specialiștilor în domeniul asigurări, bănci, fiscalitate, finanțele întreprinderii; programul <i>Formarea profesorilor</i> asigură formarea specialiștilor pentru predarea diverselor discipline în învățământul gimnazial și realizarea activităților extracurriculare și a educației non-formale

			cu elevii ciclului gimnazial. Traseul academic se constituie din unități de curs care formează competențele profesionale necesare domeniului de activitate profesională. Modalitățile de formare profesională se fundamentează pe activități de instruire teoretică, activități de instruire practică, stagii la întreprinderile de profil. O componentă importantă sunt activitățile de cercetare. În scopul formării competențelor investigaționale și de autoinstruire, beneficiarul utilizează lucrul individual, realizat prioritar prin proiecte semestriale, și elaborarea tezei de licență. Deoarece respectivul nivelul de calificare, presupune coordonarea unor activități în echipă, necesitatea deschiderii spre comunicare, implementarea ideilor inovative, este recomandabil, ca în parcursul formării profesionale să fie proiectate activități de instruire în grup.
Nivelul 7 CNCRM	<i>Programele de master, ciclului II</i>	90 și 120 de credite, ceea ce corespunde 1,5 și 2 ani de studii	<i>Programele de master</i> sunt flexibile și au menirea de a răspunde necesităților pieței muncii prin specialiști care demonstrează responsabilitate în activitatea profesională și autonomie sporită în soluționarea sarcinilor de serviciu. Programele de master apar ca rezultat al inițiativei instituțiilor de învățământ superior, în colaborare cu angajatorii. Un program de master poate să funcționeze atât timp cât este solicitat pe piața muncii. Programele de master nu sunt standardizate și strict reglementate de Nomenclator. Conceptual, programele de master asigură o specializare îngustă, o pregătire aprofundată în domeniul de specialitate. Formarea profesională se bazează prioritar pe lucrul individual al studentului. Cursurile teoretice au scopul de a prezenta reperele conceptuale ale unor conținuturi academice, iar activitățile practice sunt destinate coordonării procesului de formare a competențelor profesionale. Ponderea mare a lucrului individual este determinată de capacitatea studentului de a se autoinstrui, precum și de oferire a posibilității de individualizare a traseului de formare profesională, prin abordarea unor probleme de interes profesional. În cadrul studiilor de master, este recomandabilă învățarea prin intermediul proiectelor individuale și de grup. Proiectele de grup au scopul atât de a apropia procesul de instruire de realitatea mediului economic prin soluționarea unor probleme practice, cât și de a forma competențe de comunicare, de gestionare a

			managementului unui proces și al unei echipe, de a soluționa probleme în varia situații, contexte. Lucrul individual este o modalitate eficientă de dezvoltare a competenței de cercetare, componentă importantă a calificării profesionale, deoarece nivelul de calificare și perspectiva activității profesionale presupune implementarea ideilor inovative, soluționarea inedită a sarcinilor, aplicarea noilor tehnologii și metode în domeniul de activitate profesională.
	<i>Programele de studii superioare integrate</i>	Minimum 300 ECTS	În cadrul sistemul de formare profesională din Republica Moldova, sunt organizate programe de studii integrate pentru medicină, medicină veterinară și arhitectură. Această situație este determinată, fie de tradițiile formării profesionale în domeniu existente atât la nivel național, cât și internațional, fie cât și de perspectiva activității profesionale și a specificului calificării profesionale. Doar studiile superioare de licență nu sunt suficiente pentru obținerea calificării, iar accesul absolvenților altor domenii de formare profesională la studii de master este inutil, deoarece nu dețin competențele necesare.
Nivelul 8 CNCRM	<i>Programele de doctorat</i>	3 ani de studii cu frecvență și 4 ani de studii cu frecvență redusă.	Este cel mai înalt nivel de calificare, ce presupune implicarea în activitatea profesională cu cel mai înalt nivel de responsabilitate și autonomie în luarea deciziilor, crearea și implementarea inovațiilor în domeniul de activitate profesională. Se realizează în școlile doctorale, care, de regulă, sunt organizate pentru un domeniu de formare profesională. Decizia privind modalitatea de organizare a școlii doctorale și a configurației acesteia aparține instituției de învățământ sau consorțiului de instituții. Condiția de bază a organizării școlii doctorale constă în deținerea de către instituție/instituții a potențialului și resurselor necesare. Școala doctorală funcționează în baza unor proiecte doctorale câștigate prin concurs. Programul de doctorat, constă din două etape: a) formarea-dezvoltarea competențelor de cercetare și dezvoltarea competențelor-cheie, care, de regulă, se realizează pe parcursul primului an de studii; b) realizarea proiectului de doctorat prin elaborarea tezei de doctor. Etapă a doua este cea mai semnificativă și se bazează pe activitatea individuală de cercetare a doctorandului. Calificarea este atribuită nu atât pentru realizarea procesului de studii doctorale, cât pentru demonstrarea competenței de realizare a cercetării științifice, prin susținerea publică a rezultatelor, prezentate în teza de

			doctor. Calificarea este atribuită pentru demonstrarea competenței de realizare a cercetării științifice, prin susținerea publică a rezultatelor, prezentate în teza de doctor și nu doar pentru realizarea procesului de studii doctorale.
--	--	--	---

Anexa 4.

**MATRICEA LOGICĂ DE CORELARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE CU
UNITĂȚILE DE CONȚINUT**

Posibilități de angajare	Competențe profesionale	Rezultate ale învățării		Complexitate a achizițiilor	Discipline/module
		Cunoștințe	Aptitudini/abilități		
Sunt selectate din standardul de calificare	Sunt selectate din standardul de calificare Mai întâi cele generale și apoi cele specifice. Dacă competențele specifice reprezintă o concretizare a competențelor generale și domeniul de activitate profesională este mai omogen, putem să valorificăm doar competențele profesionale specifice.	Sunt selectate din standardul de calificare, dar se iau în considerație posibilitățile de implicare a instituției de învățământ în corespundere cu nivelul de autonomie	Sunt selectate din standardul de calificare, dar se iau în considerație posibilitățile de implicare a instituțiilor de învățământ în dependență de nivelul de autonomie	Nivelul de complexitate al cunoștințelor și abilităților este determinat de parametrii/cerințele nivelului de calificare, stabilit prin CNC	Determinare a modulelor/disciplinelor de studii

Anexa 5

**COMPLEXITATEA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN CORESPUNDERE CU
NIVELUL DE CALIFICARE**

Nivelul CNCRM	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
3CNCRM	Cunoștințe factice, cunoașterea unor principii, procese și concepte generale dintr-un domeniu de muncă sau de studiu.	O gamă de abilități cognitive și practice necesare pentru executarea sarcinilor și rezolvarea problemelor prin selectarea și aplicarea de metode, instrumente, materiale și informații de bază.	Asumarea responsabilității pentru executarea sarcinilor într-un domeniu de muncă sau de studiu. Adaptarea propriului comportament la anumite circumstanțe.
4CNCRM	Cunoștințe factice și teoretice în contexte largi, în cadrul unui domeniu de muncă sau de studiu.	O gamă de abilități cognitive și practice necesare pentru găsirea de soluții la probleme specifice, într-un domeniu de muncă sau de studiu.	Autogestionare cu ajutorul unor indicații, în general previzibile, în cadrul situațiilor de muncă sau de studiu, dar care se pot schimba. Supravegherea activității de rutină a altor persoane, preluând o anumită

			responsabilitate pentru evaluarea și îmbunătățirea activităților.
5CNCRM	Cunoștințe faptice și teoretice cuprinzătoare, specializate, într-un domeniu de muncă sau de studiu și conștientizarea limitelor cunoștințelor respective.	O gamă amplă de abilități cognitive și practice necesare pentru conceperea de soluții creative la probleme abstracte.	Gestionare și supraveghere în situații de muncă sau de studiu, în care schimbările sânt imprevizibile. Revizuirea și dezvoltarea performanțelor proprii și ale altora.
6CNCRM	Cunoștințe teoretice și practice detaliate care stau la baza unui domeniu de studiu și implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor; Cunoașterea metodelor și instrumentelor folosite într-un domeniu complex și specializat de muncă sau de studiu; Identificarea inovațiilor în ceea ce privește metodele utilizate; Cunoașterea problemelor sociale și etice relevante ce apar într-un domeniu de muncă sau de studiu.	Elaborarea și susținerea argumentelor și soluționarea problemelor; Comunicarea ideilor, problemelor și soluțiilor atât pentru specialiști, cât și pentru non-specialiști, utilizând o gamă de tehnici care implică informații calitative și/sau cantitative; Colectarea și interpreta datelor relevante (de obicei, din domeniul de studiu) pentru a comunica concluziile care includ reflecții cu privire la unele aspecte relevante de natură socială, științifică sau etică.	Demonstrarea abilităților de gestionare a resurselor și a echipei de lucru; a responsabilității pentru anumite contexte de muncă sau de studiu care sunt imprevizibile și necesită soluționarea problemelor complexe; Evaluarea, în mod conștient a propriei dezvoltări și identificarea necesităților de învățare.
7CNCRM	- Cunoștințe și experiență cuprinzătoare; - Cunoștințe fundamentale de specialitate sau multidisciplinare teoretice și aplicative de specialitate; - Cunoștințe originale ce constituie baza dezvoltării și/sau aplicării ideilor.	-Demonstrarea cunoștințelor specializate sau multidisciplinare care includ reflecții asupra responsabilităților sociale și etice, privind aplicarea cunoștințelor și a judecăților personale; - Comunicarea cu specialiști și non-specialiști, în mod clar și fără echivoc, referitor la concluziile ce vizează munca sau studiile; -Comunicarea unui public larg a cunoștințelor obținute din cercetare, studii sau din experiență; -Evaluarea și analiza informațiilor incomplete sau limitate pentru a soluționa probleme în medii noi sau necunoscute cu scopul de a produce activități originale de cercetare; -Demonstrarea abilităților de conducere și inovație în contexte de muncă și studii complexe și	-Demonstrarea creativității și inițiativei în dezvoltarea proiectelor în procesele de management; - Gestionarea și instruirea personalului pentru a îmbunătăți performanțele echipei; -Deținerea competenței de învățare avansată, necesară pentru a continua studiile, având un grad ridicat de autonomie.

		imprevizibile.	
8CNCRM	- Cunoștințe ce permit înțelegerea sistemică a unui domeniu înalt specializat, care se bazează pe o cunoaștere și înțelegere fundamentală și multidisciplinară; - Cunoștințe privind aplicarea modalităților de extindere sau îmbunătățire a cunoștințelor și/sau practicilor profesionale existente.	- Selectarea și analiza cercetării, descrierea, proiectarea, dezvoltarea și durabilitatea argumentării manifestate în domeniul cercetării științifice inovatoare; - Răspunde la problemele tehnologice, sociale și culturale și se adresează nevoilor unei societăți bazate pe cunoaștere; - Comunicarea propriei experiențe unui public larg, folosind diferite metode, inclusiv prin publicații naționale și internaționale și participări în foruri de specialitate; - Evaluarea și analiza critică a informațiilor incomplete sau limitate pentru a soluționa probleme în medii noi sau necunoscute, cu scopul de a produce activități de cercetare originale.	- Stabilirea unui diagnostic bazat pe cercetarea problemelor prin integrarea cunoștințelor din domenii noi sau interdisciplinare și formularea concluziilor în baza informațiilor incomplete sau limitate; - Gestionarea persoanelor și proiectelor și demonstrarea capacității de a răspunde rapid mediului de afaceri schimbător; - Demonstrarea autonomiei în ceea ce privește învățarea, precum și un nivel ridicat de înțelegere a proceselor de învățare; - Posedarea competenței de învățare care permite continuarea studiilor într-o manieră care ar putea fi în mare măsură autodirijată sau autonomă;

Anexa 6.

CONCEPTUALIZAREA CURRICULUMULUI/ PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 3 CNCRM.

Învățământul profesional tehnic secundar	Se realizează în școli profesionale/Centre de excelență
Conceptualizarea programului	Grup de lucru creat de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC
Formarea profesională într-o meserie, sau în meserii conexe	Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor (HG nr. 425/2015), conform unui program unic realizat în diverse instituții de învățământ
Misiunea programului	Este elaborat din perspectiva angajării și integrării socioprofesionale a absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și în corespundere cu implicarea acestora în dezvoltarea economiei naționale, conform nivelului de calificare.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului de activitate profesională).
Rezultatele învățării	Sunt preluate din Standardul de calificare profesională. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a	Este preluată din standardul de calificare și de regulă, se realizează prin examenul de calificare

calificării	
Curriculumul	Curriculumul în învățământul profesional tehnic include: a) planul-cadru de învățământ și planurile de învățământ pe meserii și specialități; b) curricula pe module/discipline; c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula.
Planul de învățământ	Este un Plan – cadru care reglementează procesul didactic pentru tot învățământul profesional tehnic secundar, elaborat de către responsabili ai Direcției Învățământ profesional tehnic, MECC
Ghiduri metodologice de aplicare a curricula	Ghidurile metodologice sunt elaborate de către grupurile de experți, sub coordonarea structurilor specializate ale MECC
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	Este caracteristică o abordare modulară, care este eficientă pentru învățarea preponderent practică/ prin acțiune/exercițiu și favorizează formarea competențelor. Instruirea aplicativ –teoretică, este complementată cu stagiile de practică, care au o pondere substanțială în formarea profesională.
Procesul didactic	Este reglementat de către curriculumul meseriei, elaborat de către un grup de lucru, format de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC
Implicarea școlilor profesionale	Nu au autonomie academică în sensul elaborării planului de învățământ și suportului curricular. Managementul instituției și cadrele didactice, pot implementa creativ, prin valorificarea tradițiilor de formare profesională și a potențialului logistic, tehnic și uman, prevederile curriculare elaborate de către structurile responsabile.

Anexa 7.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE FORMARE PROFESIONALĂ ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVEL 4-5 CNCRM

Învățământul profesional tehnic post secundar și post secundar nonterțiar	Se realizează în Colegii/Centre de excelență
Conceptualizarea programului	Grup de lucru creat de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC
Formarea profesională într-o anumită specialitate	Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, conform unui program unic realizat în diverse instituții de învățământ
Misiunea programului	Este elaborată din perspectiva angajării și integrării socioprofesionale ale absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și în corespundere cu implicarea acestora în dezvoltarea economiei naționale, conform nivelului de calificare.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului de activitate profesională).
Rezultatele învățării programului de formare profesională	Sunt preluate din Standardul de calificare profesională. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.
Evaluarea finală și atribuirea calificării	Este preluată din standardul de calificare și de regulă, se realizează prin examenul de calificare/susținerea proiectului de diplomă
Planul de învățământ	Este un Plan unic, care reglementează procesul didactic pentru o anumită specialitate la nivel de sistem de învățământ, elaborat de către responsabili ai Direcției Învățământ profesional tehnic, MECC. Disciplinele obligatorii se realizează de către toate instituțiile de învățământ implicare în formarea profesională la o anumită specialitate.

	Disciplinele opționale pot să difere de la instituție la instituție.
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	– Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică – Volumul de muncă al elevilor se creditează
Procesul didactic	– Este reglementat de către curriculumul pentru fiecare disciplină. – Curriculumul pentru disciplinele obligatorii ale specialității, elaborat de către un grup de lucru, format de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC – Curriculumul pentru disciplinele opționale este elaborat în cadrul instituției de învățământ
Implicarea instituțiilor de învățământ, colegiilor	Au autonomie academică restrânsă. Realizează planul de învățământ elaborat de către grupul de experți. Prin structurile de management al calității din instituție și cu implicarea specialiștilor de la catedrele de specialitate, pot elabora curriculumul disciplinelor opționale

Anexa 8.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 6 CNCRM

Învățământul superior	Se realizează în universități/academii
Conceptualizarea programului	Grup de lucru creat de către departamentul/catedra de specialitate în colaborare cu structurile responsabile de asigurarea calității.
Formarea profesională într-o anumită specialitate	Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, conform unui program elaborat la nivelul instituției de învățământ.
Misiunea programului	Este elaborată din perspectiva angajării și integrării socioprofesionale ale absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și în corespundere cu implicarea acestora în dezvoltarea economiei naționale, conform nivelului de calificare.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare profesională, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului de activitate profesională).
Rezultatele învățării	Sunt preluate din Standardul de calificare profesională. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a calificării	Este preluată din standardul de calificare și de regulă, se realizează prin examenul de licență.
Planul de învățământ	– Este elaborat de către un grup de lucru constituit din membrii departamentului de specialitate, care consultă experți din piața muncii. – Se aprobă de către Senatul instituției de învățământ. – De obicei, există un nucleu unic, exprimat prin discipline de specialitate, prezente în planul de învățământ al tuturor instituțiilor care formează specialiști în aceeași specialitate. – Există și diferențe, care, în mod obiectiv, trebuie să reflecte influența școlilor științifice.
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	– Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, la libera alegere. – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică. – Volumul de muncă pretins studenților se creditează.
Procesul didactic	– Este reglementat de către curriculumul pentru fiecare disciplină și a

	stagiilor de practică. – Curriculumul la disciplină este elaborat de către titularul de curs.
Implicarea universităților	Au autonomie academică. Decid asupra conceptualizării programului, elaborării și modernizării periodice a planului de învățământ în conformitate cu recomandările documentelor normativ-reglatorii. Asigură procesul didactic cu suport curricular. Elaborează strategia de evaluare curentă și finală, ținând cont de prevederile normative.

Anexa 9.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 7 CNCRM

Învățământul superior	Se realizează în universități/academii
Conceptualizarea programului	Grup de lucru este creat de către departamentul/catedra de specialitate în colaborare cu structurile responsabile de asigurarea calității.
Specializarea într-un domeniu de activitate profesională	Formarea profesională se atribuie unui domeniu general de studii, în conformitate cu Nomenclatorul.
Misiunea programului	Este elaborată din perspectiva aprofundării și/sau extinderii unor competențe profesionale, în baza abordării unui domeniu de formare profesională, sau în baza abordării interdisciplinare.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare profesională, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului de activitate profesională).
Rezultatele învățării	Sunt preluate din Standardul de calificare profesională. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale. Deoarece programele de master sunt mai flexibile și deschise cerințelor pieței muncii și diversitatea lor nu este reglementată prin documentele normativ – reglatorii, competențele profesionale specifice nu sunt stipulate în standardul de calificare, dar se deduc din competențele profesionale generale, relevante pentru un domeniu de activitate profesională.
Evaluarea finală și atribuire a calificării	Este preluată din standardul de calificare și, de regulă, se realizează prin susținerea tezei de master
Planul de învățământ	– Este elaborat de către un grup de lucru constituit din membrii departamentului de specialitate, care consultă experți din piața muncii. – Se aprobă de către Senatul instituției de învățământ. – Pot exista diferențe în disciplinele de studii, determinate de potențialul școlii științifice a instituției.
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	– Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, la libera alegere. – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică. – Volumul de muncă pretins studenților se acreditează. – Ținând cont de nivelul educațional înalt, prezența la studenți a competenței de învățare, prioritate se acordă învățării prin sarcini de lucru individual. Ponderea instruirii contact direct cu profesorul este redusă. – Atât activitatea de învățare, contact direct, cât și activitatea de lucru individual se bazează pe cercetare.
Procesul didactic	– Este reglementat de către curriculumul pentru fiecare disciplină și curriculumul stagiilor de practică. – Curriculumul la disciplină este elaborat de către titularul de curs, care

	determină ponderea modalității de obținere a rezultatelor învățării: contact direct și lucru individual.
Implicarea universităților	Au autonomie academică. Decid asupra conceptualizării programului, elaborării și modernizării periodice a planului de învățământ în conformitate cu recomandările documentelor normativ-reglatorii. Asigură procesul didactic cu suport curricular. Elaborează strategia de evaluare curentă și finală, ținând cont de prevederile actelor normative.

Anexa 10.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 8 CNCRM

Învățământul superior	Se realizează în universități/academii/ școli doctorale
Elaborarea proiectului de cercetare pentru studiile de doctorat	Coordonatorul științific, de comun acord cu grupul de îndrumare, elaborează proiectul de cercetare în corelație cu prioritățile naționale.
Formarea profesională	Formarea profesională se atribuie unui domeniu general de studii, în conformitate cu Nomenclatorul.
Misiunea programului de doctorat	Formarea unor competențe profesionale de cel mai înalt nivel de complexitate
Finalitățile programului de doctorat	Deoarece orice proiect de cercetare, care constituie esența studiilor de doctorat, presupune studiul aprofundat al unei probleme concrete, finalitățile programului de doctorat sunt individualizate în raport cu obiectivele de cercetare ale doctorandului.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a calificării	Este preluată din standardul de calificare și de regulă, se realizează prin susținerea tezei de doctor.
Planul de învățământ	– Planul de învățământ, se referă la primul an de studii doctorale și are drept rezultate ale învățării formarea unor competențe generale de cercetare și cunoașterea aprofundată a domeniului de formare profesională. – Este elaborat de către membrii școlii doctorale. – Se aprobă de către senatul instituției de învățământ
Planul de activitate a doctorandului	– Are caracter individual. – Este elaborat de către doctorand, cu consultarea coordonatorului științific și al grupului de îndrumare.
Modalitatea de realizare a planului de învățământ al școlii doctorale	– Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii și a activităților de cercetare, demonstrate prin rezultate produse prezentate (articole publicate, participări la conferințe etc.) – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), cercetare individuală – Volumul de muncă pretins doctoranzilor se creditează (60 de credite, circa 1/3 din nr. total de credite ale programului doctoral) – Prioritară este activitatea doctorandului, întâietate acordându-se activității individuale de cercetare
Implicarea universităților	Școlile doctorale din cadrul instituțiilor de învățământ superior au autonomie academică. Decid asupra programului doctoral. Fiecare conducător științific are libertatea de a elabora un proiect de cercetare în baza interesului științific și priorităților de cercetare declarate la nivel național.

SINOPSIS PRIVIND MODALITATEA DE IMPLEMENTARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE PROFESIONALĂ

Nivel de calificare	Conceptualizarea programului de studiu	Elaborarea planului de învățământ	Elaborarea suportului curricular	Asigurarea calității procesului didactic
8 CNCRM	Membrii școlii doctorale din instituție/ consorțiu de instituții, elaborează și prezintă spre selectare, prin concurs, proiecte de cercetare	Membrii școlii doctorale, elaborează planul de învățământ, pentru primul an de studii doctorale, ținând cont de corelația prevederilor standardului de calificare cu unitățile de conținut. Echipa de îndrumare, împreună cu doctorandul, elaborează planul individual de activitate.	Membrii școlii doctorale elaborează curricula pentru disciplinele incluse în planul de instruire pentru primul an de doctorat	Membrii școlii doctorale, echipa de îndrumare, asigură o monitorizare de calitate a procesului de realizare a obiectivelor proiectului de cercetare. Doctorandul se implică cu responsabilitate și autonomie sporită în procesul de realizare a proiectului de cercetare științifică.
7 CNCRM	Instituția de învățământ, prin departamentul de specialitate, conceptualizează programul de studii de master, în baza identificării necesităților pieței muncii.	Grupul de lucru, sub îndrumarea coordonatorului de program, elaborează planul de învățământ, ținând cont de prevederile standardului de calificare și a nivelului de complexitate a achizițiilor academice, conforme nivelului de calificare.	Titularul de curs elaborează curricula la disciplinele de studii și stagiile de practică, prin transpunerea competențelor profesionale și rezultatelor învățării stipulate în standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	Cadrele didactice asigură condițiile de realizare a unui proces de formare profesională de calitate. Studentul contribuie în mod responsabil și cu un anumit grad de autonomie, în realizarea obiectivelor curriculare, prin lucrul individual.
6 CNCRM	Instituția de învățământ, prin departamentul de specialitate, conceptualizează programul de studii de licență pentru o anumită specialitate indicată în Nomenclator.	Grupul de lucru, elaborează planul de învățământ, ținând cont de prevederile standardului de calificare și a nivelului de complexitate a achizițiilor academice, conforme nivelului de calificare.	Titularul de curs elaborează curricula la discipline de studii și stagiile de practică prin transpunerea competențelor profesionale și rezultatelor învățării stipulate în standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	Cadrele didactice sunt responsabile de realizarea unui proces de formare profesională de calitate.
5 CNCRM		Cadrele didactice implicate în realizarea programului, analizează planul-cadru al specialității și poate propune,	Titularul de curs elaborează curricula la discipline de studii și stagiile de practică prin transpunerea competențelor profesionale și rezultatelor învățării	Cadrele didactice se implică responsabil în asigurarea calității procesului de formare profesională.

		după caz, anumite discipline opționale.	stipulate în standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	
4 CNCRM		Cadrele didactice implicate în realizarea programului, analizează Planul-cadru al specialității și poate propune, după caz, anumite discipline opționale	Titularul de curs elaborează curricula la discipline de studii și stagiile de practică prin transpunerea competențelor profesionale și rezultatelor învățării stipulate în standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	Cadrele didactice se implică responsabil în asigurarea calității procesului de formare profesională
3 CNCRM		Administrația școlii analizează Planul-cadru al meseriei și poate să propună anumite modificări, preponderent cu referire la disciplinele opționale.	Cadrele didactice, implicate în realizarea programului, analizează curriculumul meseriei și pot să propună anumite conținuturi pentru eficientizarea formării profesionale.	Cadrele didactice se implică responsabil în realizarea unui proces de formare profesională de calitate.